

Из романа „Третата Мория“

Глава 20. – Исихия (със съкращения)

(зимата на 2023 г.)

Зимата сякаш бе забравила, че трябва да гоиде. Вместо нея пролетни температури през януари танцуваха по улиците ча-ча-ча. И уж КОВИД се бе укротил някъде засега, и уж всичко влизаше в нормалните норми. А хората не ги пускаше лудостта.

Докторът се загледа през прозореца. Цялата градина просветваше от кокичетата бисери. Дните станаха прекалено тихи в живота му. Мориите не бе виждал от онзи разговор преди няколко месеца. Дали наистина си бяха тръгнали, или се спотайваха? Животът му явно нямаше да стане нормален никога. Трябваше да приеме реалността. Да живее в мир със света; с гарвана на клона и гълъба на покрива; със спомена за мориите и отговорността за лудите в селото.

Времето беше чудесно, можеха да обядват заедно с малкия и Мария навън. Мина през дългия коридор и почука на вратата в залата за масаж. Слънцето го целуна нежно.

– Да – гласът на Мария погали душата му. – Влизай.

Мария свали работната престилка и грабна пролетното манто. Сякаш не бе януари, а пролет. Нежната усмивка докосна душата му и той стисна пръстите на малката ѝ ръка. Нямаше нужда от гуми. Тя го разбра. Облаците се усмихнаха от небето, а вятърът запя.

Къщата на Кольо Благия продължаваше да има неповторимо очарование дори през зимата. Ама каква зима беше това – януари 2023 сякаш бе април или май. Пролетните цветя като пъстър килим просветваха под топлите лъчи на слънцето. Ухаеше свежо и леко.

– А, Емануил, щях да ти звъня, добре че гоидохте двамата – посрещна ги разтревожена вдовицата. – Кольо не е добре.

– Вие хапнете с Мария в кухнята, аз ще го видя – каза Док и с благодарност погледна чантата на Мария, в която винаги имаше слушалка и апарат за кръвно.

Работата с Благия не беше добре наистина. Или започваше да прави инфаркт, или нещо се случваше между панкреаса и галака.

– Трябва да постъпиш в болница спешно – не му спести истината Емануил.

– Знаеш ли – лицето на Благия беше просвет-

нало като икона – Човек се уморява и от много щастие. Искам вече да си почина от всичко на тая земя. Видях и любов, и омраза, видях гъщеря си, внучката. Барие чака бебе през есента. Намерих съпруга, с която ми е леко и хубаво. Сега искам да срещна Бога и да дам исихия на моята човешка гуша.

Емануил го презърна без гуми. Знаеше, че изборът на Благия нямаше да се промени. Може би след години и той щеше да избере това. Да умре в ръцете на онази, която го обича. Всъщност, проблисна в съзнанието на доктора, Третата мория е силата на човешката гуша. Днес Кольо Благия

реши тежък казус – да живее и да поеме пътя към вечността в болница, или да остане у дома. Не Третата го реши, а човекът, слял се със силата на Душата си.

Мария и вдовицата пиеха чай, малкият скочи в ръцете му, щом го видя.

Кимна с глава на Мария, погледът ѝ гетето и останана сам с жената на Кольо.

– Подготви се за най-лошото – прошепна той.

– Благия няма да иде в болница. Тук нищо не мога да направя, за да го спася.

Черната мория седеше в клоните на уличната топола, клатейки крака. Хубав беше пустият доктор! Душата ѝ го обичаше, но не само заради това. Той уважаваше края на земното човешко пътуване. „Малко хора уважават смъртта“, тъжно отбеляза тя. „Толкова глупави са хората, не разбират. Тя е почивката от живота чрез вечността.“ Тъмната обичаше душите на такива като Кольо Благия. Затова щеше да презърне душата му и да отлети с нея в съня му.

Скоро щеше да има работа в Сирия и Турция. Трябваше да се подготви за бурята.

След работа Мария обикновено готвеше,

Емануил си играеше с малкия, вечеряха, гледаха филм, прочитаха приказка на гетето, приспиваха го с прегръдки и галене нежно по гръбчето. Никога не бе предполагала, че може да има толкова обич в една брачна връзка. Бяха заслужили щастие и го пазеха ревностно – особено тайните на леглото – от всички, които искаха да разберат клюки за сладостта им.

Тази вечер обаче, без да продумат, сложиха малкия да спи между тях. Инстинктивно го сгушиха между телата си, сякаш да го предпазят от Черната, която щеше да гоиде за една светла душа в съня ѝ. Тя никога не би докоснала сина на Емануил, ала те не го знаеха.

Лежах в леглото. Мълчаха, всеки замислен за нещо свое – съкровено, болезнено. Тези мисли, естествено, четеше Светлата. Тя седеше върху крилата си, сякаш бяха люлка, държеше ръката си над

сърцето на малкия, и го пълнеше със сила и светлина. „Един боец не се изгражда за дни.“, каза си усмихнато тя. „Колко са глупави хората.“, с обич прошепна морията. „КОВИД е само началото на една жестока война. Много скъпи жертви ще заплати човекът за своята алчност, дори сестра ми ще се умори от смъртта.“ Скоро земетресение в Турция и Сирия щеше да се състезава с КОВИД по жертви. Гарванът усети стуг в крилата си. Толкова смърт заради хорската алчност не бе виждал отдавна.

Но сега бе дошло времето на покой. Преди океанът отново да вдигне вълни. Преди ураганът от зло отново да тръгне към хората. Сега беше тихо. Време беше само за сладка любов. Третата целуна спящия Емануил по челото и излезе. Приближаваше краят на земната ѝ мисия. Гълъбът литна от рамото на Бялата и кацна на крилото на Светлата.

Под уличната топола я чакаха двете сестри. Всяка чакаше новини от вятъра.

– Кога ще отлетиш с Благия? – попита Третата, поглеждайки Черната.

– След полунощ – отговори тя.

– Решено – записа Третата. – Кольо Благия ще се върне през есента при

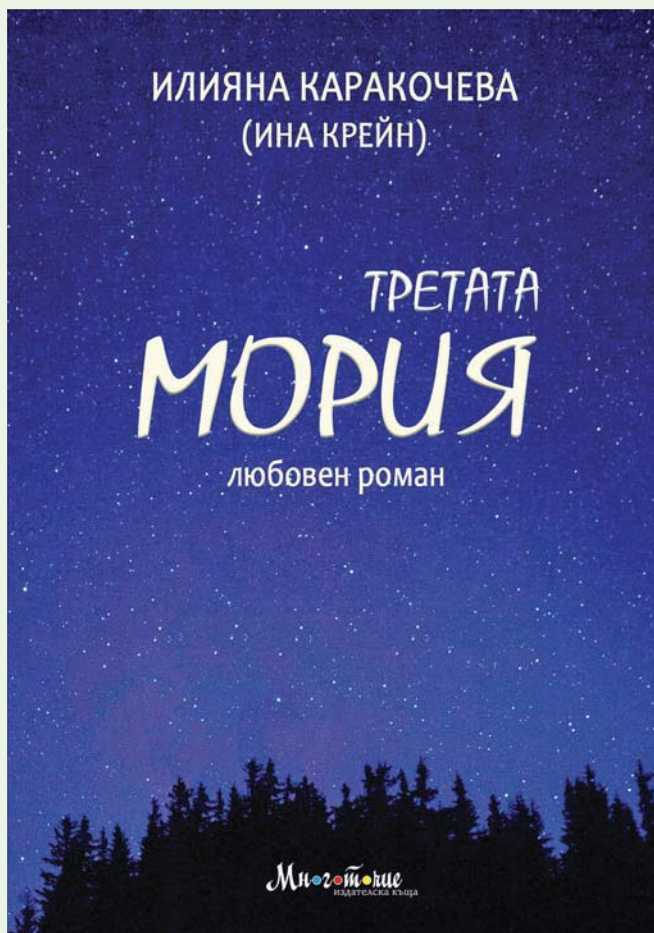
съпругата си в тялото на новото бебе. Красивата Анастасия ще бъде чудесна партия за Емануил.

– Да идем да се сбогуваме с Благия – предложи Бялата сестра.

– Да идем – съгласиха се другите две мории.

Колко съзри проливаме, когато срещнем смъртта. Колко мъка разкъсва душите ни, когато обичан от нас си отиде. Надеждата, че той ще се върне скоро в душата и тялото на дете в рода е онази светулка, която държи над водата главите ни. Няма глупава вяра. Има такава, която спасява, изправя; която ни позволява да приемем в живота смъртта като начало на следващ живот. Черната мория тръпнеше. Земетресението приближаваше – като смъртоносен ураган. Третата се ослуша. Трябваше да го отклони по-далече от селото.

„Мъртвите нека спят и почиват.“, помисли си Емануил. „Ние имаме дълг – да живеем, да ги оби-

чаме, да ги помним. Докато отново се върнат при нас или ние отидем при тях.“ „Точно затова толкова те обичам.“ – прошепна Черната, но не го презърна.

В кръчмата се бе събрало цялото село, както тук бе обичай, откакто се помнеше докторът. Сядаха, пиеха по едно питие за починалия. Дотук нямаше нищо странно или необичайно. Монката имаше лошо предчувствие, че няма да се пропусне и втората част, когато видя бай Киро, бай Тасо, отчето и Владо Шофьора да си говорят ниско и да поглеждат към него.

Емануил реши да ги изпревари. Целуна Мария и се запъти към тях.

– Док – започна сериозно бай Киро като президент. – Ние решиме – тук пое въздух и каза това, от което докторът се страхуваше. – Ти да извикаш чалгиите.

– Добре, дай телефона да се обадя – внезапно смирен, се съгласи Док. – Ще се видим малко преди разсъмване на гроба на Благия.

– Ако имаш още на някого да прощаваш, направи го тази вечер в молитва – посъветва го отчето. – Трябва да бъде душата ти чиста от земния грях, за да свети чист и пътят на Благия към отвъдното, а после и в обратна посока към нашата грешна земя.

– Хубаво – побърза да приключи разговора докторът, съзрял пак гарвана и гълба.

Зурните събудиха селото преди разсъмване. Мракът потръпна от музиката, прибра кагифени крила и зачака да го целуне утрото. Чалгиите бяха пред къщата на Кольо Благия, откъдето щяха да тръгнат за гроба на мъртвия, за да изсвирят неговото мъртвено хоро. Мъжете от селото се бяха събрали. Вдовицата изнесе вино, зелник и по една кърна за музикантите и танцьорите. Такава беше традицията. Пред всяка къща бяха излезли хора, стояха в тъмното, отпиваха по глътка вино, което кръчмарят им наливаше в малки чаши, благославяха с гумите: „Да е лек пътят на Благия!“ и се прибираха с успокоена душа. Само свързани с мориите можеха да танцуват „мъртвено хоро“ от векове.

Мъжете постлаха върху гроба чиста кърна, преляха мъртвия откъм главата с вино, откъм краката – с вода; сложиха баница върху пръстта; напълниха чаша за Благия, запалиха тамян в кандилница и се наредиха около могилата на приятеля си.

– Дай бавно мъртвеното! – викна на музикантите бай Киро и застана пръв на хорото.

Чалгиите подеха провлечена бавна мелодия. Зурните плачеха в миговете, преди да се роди светлината. Мъжете, хванати за раменете, изправиха глави. Танцуваха, вперили очи в тъмното. Каменните кръстове се изтръваха от съня. След първото завъртане танцьорите спряха, изпиха по глътка вино и се завъртяха втори път. Първите светулки свет-

лина се опитаха да си пробият път в мрака зад планината. Сега отчето поведе хорото. Енергията на танцуващите се завихряше като светлинно торнадо скоростно.

Третата мория се люлееше в такт с музиката над гроба на мъртвия върху светлите си крила. В ръцете си държеше душата на Благия, просветваща като живо огънче.

Преди третата, последна танцова обиколка, мъжете спряха. Изпразниха чашите до дъно, напълниха стъклена бутилка с олио, вино и вода. Завинтиха я и я подадоха на Емануил. Такава беше традицията. Гарванът и гълбът кацнаха в клоните на близкото дърво.

– Трябва да разбиеш бутилката в камъка на възможно най-малко части – обясни отчето на младия мъж. – Да разбере душата, че вече няма тяло тук, а ѝ е време да отпътува за вечността.

Емануил хвърли сакото и остана по риза. Пое затворената бутилка в ръка и даде сигнал на чалгиите за последното завъртане. Светлинният поток отново се завихри бързо.

Зурните писнаха, тъпаните забиха в ритъм, който върна душата му няколко века назад. Бе сигурен, вече го бе правил. Знаеше точно с каква сила и под какъв ъгъл да удари стъклото с течност в камъка. Време беше за сбогом с душата на Благия.

Първите плахи лъчи на слънцето просветнаха зад планината. За миг Емануил я видя. Морията над гроба на Благия. В ръцете си с кълбо светлина. След една-две крачки съзря гарвана на близкия кръст. Значи и Черната беше дошла. Оставаше да открие Бялата. С последния плачещ акорд на чалгията и финалния удар на тъпана Емануил се прицели в камъка и с всички сили удари бутилката с течността. Стъклото се разби на множество ситни парченца, а течността попи в пръстта. В момента на удара Емануил ги видя пак. Трите морици отлитаха в небето с душата на мъртвия. Бялата с гълба на своето рамо, черната с гарвана, кацнал до къдравата ѝ коса; Третата, носеща душата на мъртвия в ръцете си като златна ябълка.

Смисълът на живота беше да се огледаш в усмивката на любима жена; да дариш слънце в очите на дете. Твое. Смисълът беше да им дадеш топлина и подкрепа. Те да ти върнат обич. Проста истина, до която достигна успешно, но трудно доктор Емануил Арсов – Монката.

„Цял живот ще бъда благодарен на теб, Третата, че ми помогна да го разбера.“, в мислите си прошепна наследникът на Манол, сигурен, че мориата го чува дори и на края на света, вселената и безкрая на времето.

А тя се усмихваше в своя полет към безкрайността, спокойна, че и този път е успяла в своята земна мисия. ♦